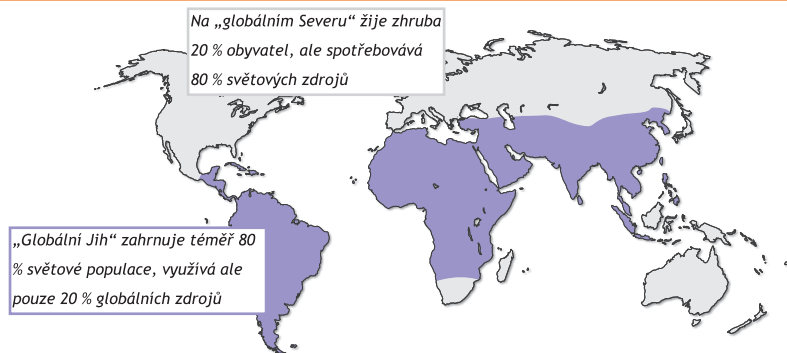

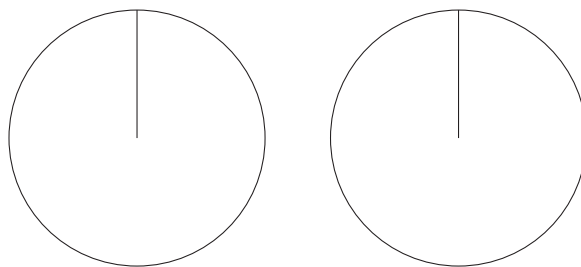

Existují dva hlavní důvody nadměrné spotřeby energetických a jiných zdrojů. Který z nich je závažnější, záleží na tom, z které strany se díváte: zda z „bohatého Severu“ nebo z „chudého Jihu“. Sever spatřuje hlavního viníka ve vysokém přírůstku obyvatel v méně rozvinutých zemích: čím více nás na světě je, tím více jsme nuceni zdroje spotřebovávat. Chudý Jih naopak viní obyvatele severu ze zbytečného přepychu a plýtvání zdroji. Není divu, jeden průměrný obyvatel USA spotřebuje tolik energie, kolik 500 lidí jihu.

1) Rozdělte připravené kruhy tak, aby z nich vznikly kruhové grafy, které znázorní:

- poměr počtu obyvatel globálního Severu a Jihu
- poměr spotřeby zdrojů obyvatel Severu a Jihu

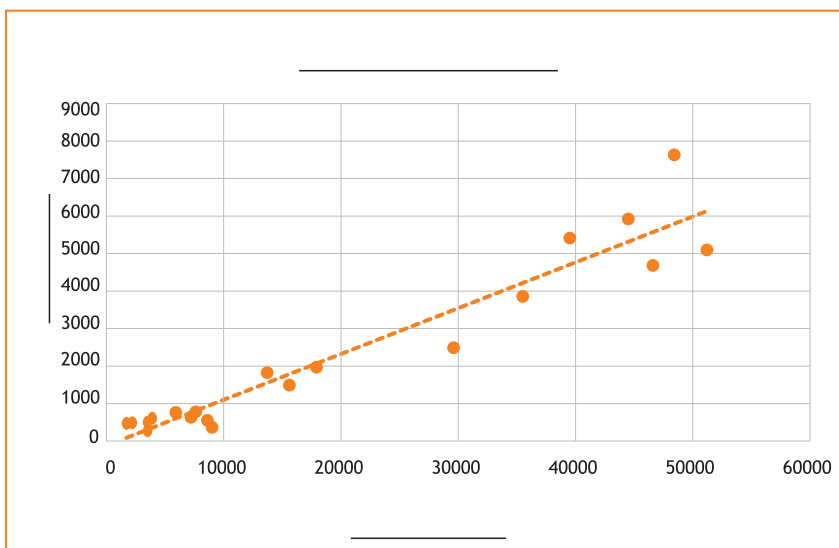

Spotřeba energií je však pouze jednou stranou mince. Tou druhou je její produkce a k ní potřebujeme energetické zdroje. Naleziště tradičních energetických (ale samozřejmě i jiných) surovin nejsou na naší planetě rozloženy rovnoměrně. To vede k rozdílu v poptávce po energii, i v její nabídce, a tudíž i k **nerovnému hospodářskému rozvoji zemí**. V předchozím úkolu jsme pracovali s údaji, které jsou pouhými hrubými odhady. Existují však i přesnější údaje, na jejichž základě lze jednotlivé země „bohatého severu“ a „chudého jihu“ porovnávat.

2) Prohlédněte si tabulku 1 a graf. Jak spolu souvisejí?

Tabulka 1: HDP a ropný ekvivalent na osobu za rok ve vybraných zemích

	HDP na osobu/rok [USD]	kg ropného ekvivalentu na osobu/rok
Belgie	46600	4688
Bhután	9000	367
Bolívie	7600	778
Brazílie	15600	1496
Česko	35500	3860
Etiopie	2200	493
Finsko	44500	5925
Indie	7200	637
Jižní Korea	39500	5413
Kanada	48400	7631
Keňa	3500	506
Maroko	8600	555
Mongolsko	13700	1828
Nigérie	5900	764
Pobřeží slonoviny	3900	613
Polsko	29600	2490
Senegal	3500	279
Sev. Korea (KILDR)	1700	475
Švédsko	51 200	5103
Thajsko	17900	1969

Poznámka: ropný ekvivalent je jednotka energie, která odpovídá množství energie uvolněné spálením jednoho kg ropy. Zde je použita pro přepočet energie spotřebované 1 osobou v dané zemi za rok.

- 3) Zatímco **tabulka 1** má vše, co potřebujeme k jejímu porozumění, grafu některé z důležitých náležitostí chybějí. Na základě zjištěné souvislosti mezi tabulkou a grafem doplňte název grafu a popisky osy x i osy y včetně jednotek, ve kterých jsou znázorněné veličiny změřeny.
- 4) Podle údajů v tabulce najdete v grafu body, které reprezentují tyto země: Bolívii, Česko, Etiopii a Thajsko. Můžete použít pastelky různých barev pro jejich zvýraznění.
- 5) Zakreslete do grafu další dva body, které budou znázorňovat údaje pro dvě největší ekonomiky světa: Čínu (2237 kg, 18 200 USD) a USA (6806 kg, 59 800 USD).
- 6) Tento typ grafu, který znázorňuje závislost mezi HDP a spotřebou energie pomocí vyznačených bodů, se nazývá bodový graf. Linie procházející grafem je vedena tak, aby byla co nejbližší většině bodů. Pokud taková linie směřuje z levého dolního okraje grafu k pravému hornímu, jedná se o přímou úměrnost. Pokuste se tuto přímou úměru popsat slovy:
Čím vyšší... , **tím...**
- 7) A nyní se pokusíme kategorizovat země světa přesněji než pouze podle příslušnosti k „bohatému Severu“ nebo „chudému Jihu“. Zanešte údaje o zemích z úkolu 4 do příslušných řádků v dolní části tabulky 2. Příslušnost těchto čtyř zemí do jednotlivých sloupců byste měli posoudit na základě údajů o HDP, ropném ekvivalentu a informacích v horní části tabulky 2.
- 8) Jak jste si jistě všimli, první řádek **tabulky 2** je připravený k vyplnění posledního zbývajícího údaje. Bude jím kategorizace zemí podle stupně jejich rozvoje či, chcete-li, vyspělosti. Společně se pokuste tyto čtyři kategorie zemí pojmenovat.

Tabulka 2: Kategorie zemí podle jejich rozvoje

Některé země...	... nemají téměř žádné energetické zdroje.	...mají energetické zdroje omezené, nebo v nich existuje velká závislost na 1 až 2 dominantních zdrojích.	...mají širokou škálu zdrojů.	...mají širokou škálu zdrojů.
Některé země...	...nemají dostatek peněz na dovoz energie, ani technologií umožňujících využití např. obnovitelných zdrojů.	...závisí na nadnárodních společnostech, které investují do rozvoje technologií. Neprofituje však země těžby, ale společnosti, které sídlí v jiné části světa.	... mají kromě zdrojů i více peněz na rozvoj technologií a jejich využití při zpracování surovinových zdrojů.	...mají zdroje i/nebo dostatek peněz na rozvoj či nákup technologií a využití zdrojů.
A proto...	...zůstávají velmi chudé.	...zůstávají chudé.	...se zvyšuje stupeň jejich rozvoje a bohatství.	...jsou bohaté a hospodářsky rozvinuté.
Příklad země.				
HDP na osobu/rok [USD]				
kg ropného ekvivalentu na osobu/rok				

Na závěr se vraťme na začátek. Svět je rozdělený na bohatší a chudší části. V předchozích úkolech jsme se zabývali důvody tohoto rozdělení. Avšak parametrů, podle kterých bychom mohli rozdíly mezi „bohatým Severem“ a „chudým Jihem“ popsat, je mnohem více a nemusejí se týkat jen spotřeby energií a výkonu hospodářství. Dokázali byste jmenovat některé z nich týkající se např. demografie, vzdělání, zdravotnictví, nebo životního prostředí?